

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: Dr. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik hetenként egyszer, szombaton, félíven.
Előfizetési ár: egész évre 48 kor., félévre 24 kor.
Egyes szám ára egy korona.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Debreczen, Kollégium
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Templomí imádság

**Horthy Miklós kormányzó látogatásakor, a debreczeni
Nagytemplomban 1920 április hó 14-én.**

Mindenható Isten! Mennyei édes Atyánk!
Se nagy, se jó nincsen rajtad kívül. Emberekben
és birodalmakban minden erő, minden hatalom
köd, pára és füst. Csak Te vagy hatalom min-
denhatóságban, szentségben, igazságban és sze-
retetben. Ezért töredelmes szív és alázatos lélek
egyedül a Tenéked tetsző áldozat.

Királyok koronája lehull, trónja leomlik, biro-
dalmak eresztékei megoldódnak, mint avult kötel.
Vezérek kezében elhajlik a kard, seregek dereka,
mint a nádszál ketté törik, csak a Te neved mara-
dandó és állandó. A Te neved erős torony, amelyhez
támaszkodva az erőtelenség is bátorságos léssen.

A Te nevedet ragadjuk meg. Egyetlen köz-
benjárónk: az Úr Jézus Krisztus sebzett kezébe
fogódzunk s eléd járulunk bűnbánattal és aláza-
tossággal. Megtagadjuk magunkat, magunkban
minden bűnt és nyomoruságot s vállainkra vévén
szent Fiad keresztjét, megtérés, megigazulás útján
hozzád áhítózunk.

Választott néppé jegyezted el magyar nem-
zetünket szabadság és világosság fénylő jegyeivel.
A szabadságot bűnre használtuk ürügyképen, mert
törvényeid ellen tusakodtunk kételű fegyverként
vele. Meghasítottuk vele magunkat s aludt vérünk
feketességében heverünk, hajdani dicsőségünkkel
porban és sárban. A világosságtól szemünk fénye
veszett. Tudományt kerestünk a Te bölcseséged
nélkül és szeretet híjjával próbálkozunk építeni.

Uram! Tenálad mindenek lehetségesek és
lehetséges a hívőnek is minden. Töltsd ki reánk
szereketben mindenhatóságod erejét el egész a
feltámadásig. Hitünk felfogja ezt az erőt és fel-
egyeneseledünk a koporsóban és feltámadunk.

Elvetjük magunktól a sötétség cselekedeteit
és felöltözünk világossághoz illő öltözetbe. Eme
királyi lakodalom ruhájának a tisztessége nem a
mienk, hanem a Tied egyedül minden dicsőség
földön és mennyben.

A lélek végigszántja a romokkal és tövisekkel
teleszórt ugart és sarjad a barázdákban új élet
vetése. A magvetők kezeit tedd tisztasággá és
egyenességgé, tedd hitté és reménységgé, tedd
újjátermő hatalommá: szeretetté, szent Fiad
evangéliomával.

A prófétákat tedd tisztességgel ékesekké a
maguk hazájában is, és ezt a mi hazánkat avasd
szent nép, királyi papság országává, melyben a
megbűnhődött multat kövesse engesztelő jövőendő,
nemzeti dicsőséggel és az íge diadalával. Amen.

Úri imádság.

Megáldás: Ezek után tégedet Istennek népe
áldással bocsátalak el. Sebeitek felett vigadjon
gyógyulás balzsama; könnyeitek száradjanak fel
szereket napmelegétől. Még a villámlás is szeli-
düljön bennetek tenyészítő sugárrá és minden ha-
sonlás kötöződjék egybe békességgé a Jézus
Krisztus által. A romok gyászán épüljenek új
lelki erősségek, szent vigasságok házaivá az Atya
által, aki a próbáltatások útján még a tövisekkel
és ostorokkal is javunkra tanít.

És tégedet vezér, kormányzó, ki elhivattál és
elválasztattál, hogy Mózesé légy a pogányok örö-
kébe került magyar Kanaánnak, öltöztessen fel az
Úr az igazság mellvasába, hogy se a világi hiúság,
se az emberi gonoszság nyilai beléd ne akad-
hassanak. Légy bölcsesség, mely azt látja, ami
van és meghallja a szó hangzásában a lelket.
Légy erő, amelyet semmi szél hibás oldalra nem
hajlít. Légy igazság, amely jól mér. Tisztaság,
aminek homálya, hűség, aminek hanyatlása nincsen.
Alkoss szeretettel. A világot is így alkotta az
Alkotó, s így váltotta meg Jézus. Így tanítottak
atyád és anyád. Járj az Isten dicsőségének szol-
gálatá útján bátorsággal és áldozattal, hogy meg-
találd a magad múlás nélkül való tisztességét és
milliók javát, akiket vezérségedre, gondjaidra bí-
zott a királyok Királya. Legyen paizsod az Isten
az Ő tökéletes oltalma szerint. Amen.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Horthy Miklós kormányzó Debreczenben.

Horthy Miklós kormányzó Ő Főméltósága folyó hó 14-én magas látogatásával tüntette ki Debreczent. A helybeli napilapok részletesen beszámoltak a nagy nap lefolyásáról, így mi csak néhány, minket közelebről érintő mozzanatot emelünk ki vázlatos közlésünkben.

A kormányzó 9 órakor érkezett a debreczeni állomásra, ahol Szomjas Gusztáv főispán fogadta. Innen szakadatlan éljenzés, harangzúgás, kendőlobogtatás között vonult a város ötös fogatán a városházáig, attól kezdve gyalog a Nagytemplomba, amely előtt dr. Baltazár Dezső püspökünk és gróf Degenfeld József főgondnokunk fogadta bensőséges üdvözléssel. A Nagytemplomban a XC. zsoltár 1. versének eléneklése után püspökünk a lapunk vezető helyén olvasható szép imádságot és áldást mondotta, mely után a Kántus és Városi Dalegylet együttesen énekelte a Hymnuszt. Ezután a Kossuth-szobor előtt levő lombsátorban mise volt, majd Márk Endre polgármester átadta a háziezrednek a gyönyörű selyem zászlót. A zászló megáldásnál dr. Baltazár Dezső püspökünk a következőket mondotta:

„Zászló! Téged ember nem szentelhet fel, hanem csak az Isten. Rajtad jelvények tündökölnék. Nem a selymed, nem az aranyod, nem színes ékességeid, hanem a lélek erői tesznek vezetővé. Istentisztelet, hazaszereget ujjai szöttek. Rajtad a bárány: a Jézus Krisztus, aki egyedül szent s akin kívül más teremtett emberben idvesség forrása nem volt és nincsen. Rajtad az ország címere. Teljesség és kizárólagosság, amit se meghíányosítani, se megpótolni nem lehet.

A sereg, melynek élén meglebben a szárnyad, legyen hozzád méltó, reád esküvő, benned dicsekedő. Se el ne törj, se le ne hajolj. Győzelmek magaslatain hirdesd a világnak Debreczen ősi erényeit, hazánk dicsőségét, Jézus királyságát. Amen“.

Ezután még dr. Lindenberger János kisprépost, Materny Lajos evang. főesperes és Papp Gyula gör. kath. lelkész mondottak alkalmi áldást.

A zászlóavatás után a helyőrség díszmenetben vonult el a Kormányzó előtt. Impozáns kifejezése volt ez a magyar erőnek és fegyelemnek.

A díszmenet után Horthy Miklós kormányzó a városházán a különböző küldöttségeket fogadta, amelyek közül az első a tiszántúli református egyházkerület, a debreczeni református egyház és a kollégium közös és tekintélyes számú küldöttsége volt, amelynek nevében püspökünk a következő üdvözlő szavakat mondotta:

„Főméltóságú Kormányzó Úr!

A tiszántúli református egyházkerület, a debreczeni református egyház és a kollégium együttes küldöttsége áll Főméltóságod előtt. Öröm, hála és reménység érzéseivel telve a lelkünk.

Örömünk, hogy Főméltóságod nemcsak mint magyar, de mint református hívő is testvérünk. Egyházkerületünk tagja, kollégiumunk növendéke, kit kegyelettel övezett apának s megdicsőült hős testvérnek kötelező emlékei hívnak közénk örökségül jutott szolgálatra.

Hálánk lelki díszével övezzük körül Főméltóságodat, mert első volt, aki az országos zűrzavar felett világosság, erő és rend jegyeivel megjelent s a haldokló nemzetbe feltámadást lehelt.

Kezdeményező erejének nagyságához fűzzük a reményt, hogy jó a sikeres folytatás és eredményes vég.

amikor történelmi alkotmányunk sáncaiba a forradalmas állapotok folytonos kinjai után, igazság és bölcsesség, szeretet és békesség áldásaival visszavezérli a szerencsétlen nemzetet.

A magyar református egyház nemzeti tisztaságának, alkotmányos hűségének és hite szilárdságának harmas erejével áll Főméltóságod mellett, imádkozva áldott életéért, dolgozva, áldozva, küzdve és ha kell, szenvedve is kitűzött céljáért.

Debreczeni látogatása emlékéül fogadja el tőlünk ezt a régi bibliát. Debreczen város nyomatta 1718-ban. Bujdosott ez a könyv. Volt máglyán is. Megszabadult. A Főméltóságod nagy magyar vezér elődei: Bethlen Gábor, Rákóczy György soha sem jártak biblia nélkül. Az Isten ígéje volt az útjuk. Legyen az a Főméltóságodé is, hogy ennek az ígének minden áldása teljesedjék meg életében. Bujdosásából térítse haza a magyar szerencsét, a máglyáról oldozza fel a halálra ítélt nemzetet. Szabadítsa ki börtönének irtózatából a büneiért bűnhődő hazát. Legyen Kormányzó Úrnak oltalma és vezére az Isten!“

A biblia Komáromi Csipkés György fordítása, eredeti régi kötésben. A beleírt dedicatio im ez: „A debreczeni református kollégium ajándéka egykori növendékének, nagybányai Horthy Miklósnak, Magyarország kormányzójának. Aranyunk és ezüstünk nincsen, hanem azt adjuk, amiben élet van Jézus által. Debreczen, 1920 április 14. Dr. Baltazár Dezső püspök, Gróf Degenfeld József egyházkerületi főgondnok.“

Általános tetszést és helyeslést váltott ki egyebek között Jóna István debreczeni birtokos gazda, korszerű és szép lendülettel elmondott beszéde, melynek szövege ez:

„Főméltóságú Kormányzó Úr!

Debreczen szabad királyi város és Hajdu vármegye őslakosságának, a keresztyén gazdaközönységnek nevében legmélyebb örömteljes tiszteletünket és hódolatunkat kifejezni jöttünk.

Főméltóságú Kormányzó Úr!

Örömünk teljes, mert Magyarország kormányzó székét a nemzet választottjai Főméltóságoddal, a magyar Alföld azon fiával töltötték be, ki az anyatejjel szívta magába a *kálmínista* erősséget, kitartást, kibén ezeket a jótulajdonságokat a *mi* kollégiumunk fejlesztette tovább. Ma az alföldi magyar földbirtokos családból származott és városunkban nevelkedett katonának-neve nemcsak országunk történetében ragyog, hanem helyet követel magának a világ legnagyobbjai között, mint olyan, ki *le akarja zárni* s hisszük — Isten segítségével — *le is zárja a nemzetrontó és országpusztító forradalmak sötét korszakát* s a nemzetet boldogulás ösvényére a *termelés lehetővé és folytonossá tételével vezet*. Munkát, fegyelmet kíván a nemzet minden tagjától, de *biztosítja boldogulását* érdeme szerint *mindenkinek*.

Főméltóságú Kormányzó Úr! A magyar nép erénye *biztosítja a nemzet jövőjét*, ez szilárd alap a *romokon új élet teremtésére*. Ebben a rendet, békét, nyugalmat biztosító munkában részt kér gazdaközönségünk s könyörög a Mindenhatónak, hogy Főméltóságú Kormányzó Urat — a magyar nemzetet boldoggá, szabaddá, nagygyá tevő munkájában — *segítse meg*.“

Az üdvözlések után népes részvétellel közebed volt, majd a Kormányzó a délutáni (6 óras) színházi előadás előtt ellátogatott a Kollégiumba, ahol gondtalan gyermekéveiből kettőt töltött. A páratlanul meleg kollégiumi ünnepekről jövő számunkban fogunk részletesen megemlékezni.

Külföld

Kereszt alatt roskadozó egyház.

(Folytatóságos közlemény A The Quarterly Register 1919. évi novemberi számából.)

A felsorolt tudósításokat igazolják a magyar református egyház hivatalos kiküldöttei, akik Hágába utaztak ügyök védelmére és különösebben azért is, hogy összeköttetést nyerjenek a testvér egyházakkal. Nem lehetünk siketiek, amikor a mi magyar református atyánkfiai fordulnak hozzánk felhívásukkal, mert az ő egyházuk a mi Szövetségünknek (Presbiteri rendszerű református egyházak szövetsége) egyik legnagyobb alkotórésze és Kelet-Európában a református hitnek legerősebb előőrsze. Kilenc hónappal ezelőtt az érdekekben emlékirattal kerestük meg a békekonzferencia brit képviselőit és március 13-án megkaptuk a választ aziránt, hogy „Öfelsége kormányának a békekonzferenciára küldött delegátusai nem fogják szem elöl téveszteni a magyar református egyház jogos érdekeit, amikre nézve alaptalan azt hinni, hogy veszélyeztetve lesznek“. Az azóta történt események aligha felelnek meg ennek az optimista várakozásnak. Nem csodáljuk, hogy „az egyházak által létesítendő nemzetközi barátság előmozdítása érdekében alakult Világ Szövetség“ végrehajtó bizottsága Hágában tartott októberi ülésén szükségesnek tartotta, hogy egy kissé tovább menjen és ezt az ügyet a Népek Ligája elé terjessze. A magyar követek ügyének meghallgatása után a következő határozatokat hozták:

„1. A Világ Szövetség a Népek Ligája elé sürgős javaslatot tesz aziránt, hogy minden megtett politikai intézkedésnél gondoskodjanak annak biztosításáról, hogy egyetlen egy protestáns egyház se szakítsa el erőszakkal a jelenlegi magyarországi központi protestáns szervezetektől, amelyeknek egyházi autonómiaja és szervezeti formája igen értékes örökség és amelyeknek lerombolása, vagy gyöngítése komoly baj lenne a valás ügyét illetőleg Kelet-Európában.

2. A Világ Szövetség bizottsága felhívja a figyelmet a szervezettel összefüggő és egyéb, ezt közelről érdeklő kérdések szempontjából arra a válságos helyzetre, amelybe a régi történelmi magyar egyházak az ország szétdarabolása következtében jutottak, egyszersmind tiltakozik a lelkiismereti szabadság bármily mérvű megszorítása ellen.

3. A Népek Ligáját megkéri, indítson alkalmas akciót a volt magyarországi egyházak lekipásztorai és többi hivatalos képviselői védelmének biztosítása érdekében, akik tudassák a nevezett egyház helyzetének körülményeit más országokban élő szerencsésebb atyáfiakkal. A védelmet ki kell terjeszteni az említett lekipásztorok és többi hivatalos képviselők családjaira is.

Dr. Brown J. Arthur, az Egyesült-Államok Külföldi Missziója Presbyterian Tanácsának titkára (New-Yorkból), aki a Szövetség nyugati csoportjának kiemelkedő tagja, jelen volt Hágában, amikor ezeket a határozatokat meghozták és a helyzet sürgősségére való tekintetből egyetértett azzal, hogy minden lehető meg kell tenni az üldözött magyar egyház iránt való rokonérzés felkeltésére és ez irányban a további tudakozódásra. Dr. Ramsay Sándor, az angol presbyterian egyház ex-Moderatora és dr. Cairns S. aberdeeni professzor szintén ismerték az eseményeket. És Macdonald Webster J. és Hall János lekipásztorok, mindketten a keleti csoportunk tagjai elutaztak Budapestre, hogy elsősorban meglátogassák az

Egyesült Szabad Egyház ottani misszióját, de egyszersmind azzal a céllal, hogy tanulmányozzák az általános helyzetet. Így nem lehet mondani, hogy mi, presbyterianusok apathikusok vagyunk a komoly válság eme napjaiban.

A magyar egyház válsága.

(A The Quarterly Register 1920. évi februáriusi számából.)

Az események meglehetősen gyorsasággal követték egymást a legutóbbi három hónap alatt és a magyar egyház kérdése, jobban, mint valaha, sürgősen magára vonta a vallásszabadság barátainak a figyelmét. A Szövetség, amely egy évvel ezelőtt szükségesnek érezte, hogy a békekonzferenciához járuljon akkori aggodalmaival, most ismét kénytelen volt akcióra lépni amaz igen sürgős emlékirat hatására, amelyet a magyar református egyház egyetemes konventje nevében Petri püspök és Darányi főgondnok írtak alá. Az egyház létét erősen fenyegető „elnyomás, üldözés és lelkiismereti kényszer rendszer munkája“-nak felsorolása után azt kérték tőlünk, hogy használjuk fel a Szövetkezett Hatalmaknál levő befolyásunkat annak kieszközlésére, hogy küldessék ki egy specialis vizsgáló bizottság s ha lehetséges, akadályoztassék meg a magyar kálvinizmus rettegett szétdarabolása és elszigetelése.

Ezt a meghatározó okmányt, amelyet a Magyarországot meglátogató Hall János és Macdonald J. Webster lelkesek, a mi keleti csoportunk tagjai hoztak Budapestre Edinburgba, gondos és komoly megbeszélés tárgyává tette a végrehajtó bizottság december 5-én tartott rendkívüli gyűlésén, amely a nyert értesítés alapján készült emlékiratot küldött a szövetségi tanácshoz (Allied Council). Ez alkalommal nem kértünk többet annál, hogy a tényeket pártatlanul és teljesen nyomozzák ki és evégből küldjön ki a tanács (Council) Erdélybe és a megszállott területekre egy vizsgáló bizottságot, amelyhez csatlakozzanak a különböző — római katolikus, református, lutheránus és unitárius — egyházak képviselői. Ugyanakkor kifejezést adtunk ama mélységes meggyőződésünknek, mely szerint Kelet-Európa eme részének végleges békéjét illetőleg életbevágó fontosságú dolog, hogy a legteljesebb megértéssel kezeljék a vallásos érzést és eszméket, amint azok a nyelv, tanítás és különböző istentiszteleti formák szerint megnyilvánulnak „és különösen esdeklünk, hogy semmit se tegyenek és semmit se tőrjenek el, ami az elválasztott egyházak vallásos szabadságát és autonómiáját megváltoztatná, avagy csökkentené a közlekedés igazi szabadságát ezek és amaz egyházi központok között, amelyekhez eddig tartoztak“. Az emlékiratot elküldtük és a brit külföldi hivatal továbbította. Folyó év január 14-én kaptuk Earl Curzon értesítését, hogy „Öméltósága lépéseket tesz, hogy a Párisban most egybegyűlt különböző szövetséges minisztereknek tudomásukra jusson ez a dolog azzal, hogy — ha szükségesnek találják — akciót indítsanak e tárgyban“.

(Folyt. köv.)

Kortünetek.

Szép magyar vitézek, aranyos leventék! — mi csoda öröm volt látni ezeket a mi gyönyörű katonáinkat, amint elragadó rendben, harcra készséggel elvo-

nultak a Kormányzó előtt. Ragyogott a szem, dagadt a kebel, boldogság szállt a szívekbe és megszűnt minden esüggedes: véd minket a magyarok Istene! És amint hallottunk az utcán álló különböző előkelőségektől különböző beszédeket, — eszünkbe jutott a Zrinyi Miklós szava, amit mondott a panaszkodó protestáns rendeknek: A kegyelmetek vallása nem az én vallásom, de a kegyelmetek szabadsága az én szabadságom. Volna bár öfelségének százezer pópista mellett százezer lutheránus, százezer kálvinista katonája, hogy kiverjük az ellenséget ebből az országból.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

453—1920. szám.

Körlevél.

Nagytiszteletű Esperes úr!

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 19.165—1920. A. I. sz. a. kelt rendeletével a havi drágasági segílyt a lelkészek részére csakis az 1919 január—március hónapokra engedélyezte.

Felkérem Nagytiszteletet, hogy mindazokról a lelkészekről, segédlelkészekről, kik ezen illetményüket a fentjelzett időszakra még nem vették fel: az illető lelkészek, segédlelkészek nevét jövedelmét, képesítését, valamint jelenlegi állomáshelyükön való működésük időpontját feltüntető kimutatást két példányban méltóztatásuk hozzám oly időben felterjeszteni, hogy azt május hó 1-ig illetékes helyre juttathassam.

Atyafiságos szeretettel:

Debreczen, 1920 április hó 10-én.

Dr. Baltazar Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

769—1920.

Pályázat

az alsószabolcs-hajduvidéki egyházmegyéhez tartozó hajduhadházi lelkészi állásra, melynek díjlevele a következő:

1. Kézpénz: a) az egyházközség pénztárából 1050 korona; b) szénaváltság a község pénztárából 240 korona évnegyedes részletekben.

2. Szántó föld: 38 hold 523 négyszögöl birtoktest. Lelkész munkáltatja, adóját az egyház fizeti. Haszonbéri értéke 1150 korona.

3. Kert: 801 négyszögöl. Munkáltatása lelkészé, adóját egyház viseli. Haszonbéri értéke 40 korona.

4. Szőlő: 1008 négyszögöl. Munkáltatása lelkészé, adóját egyház fizeti. Haszonbéri értéke 20 korona.

5. Erdő illetmény: 7 hold 639 négyszögöl az egyházközség osztatlan erdőbirtokából. Haszonértéke 20 korona.

6. Legelő illetmény: 12 hold 734 □-öl használata, az egyházközség osztatlan legelő birtokából. Haszonértéke 72 korona.

7. Átlagos minőségű kemény tűzifa, 24 köbméter az udvarra szállítva. A község részéről. Értéke 180 korona.

8. Palást díj: keresztelési, esketési és temetési szolgálatokért az egyh.-kerület megállapítása szerint. Tíz évi átlag 900 korona.

9. Lakás természetben 815 □-öl területű házas telken.

A pályázni kívánók lelkészi oklevéllel és illetékes esperesük által láttamozott szolgálati bizonyítvánnyal felszerelt kérvényüket Jakucs Sándor helyettes esperes, Hajduszovát címen 1920 május hó 1-ső napjáig nyújtsák be.

Beruházási megváltás nincsen.

Állomás — a választás jogerőre emelkedése után — 1920 július 1-én elfoglalandó.

Debreczen, 1920 április 10.

2--2.

Dr. Baltazar Dezső,
püspök.

Most megjelent könyvujdonságok !!!

Dr. Baltazar Dezső:
Isten dicsőségére a hazáért.

Templomi prédikáció
elő- és utóimádsággal Ára 8 K

Dr. Baltazar Dezső:
„Az én hitvallásom“.
Ára 12 K

Dr. Körösi Kálmán:
Hit és Haza.
Költemények Ára 10 K

Káphatók: a „MÉLIUSZ“ könyv-
kereskedésben Debreczen, Fe-
rencz József-ut 26. szám alatt.